

TRUUS VAN DER ROEST

*Niemand is
van steen*

FAMILIEROMAN

Truus van der Roest

Niemand is van steen

Uitgeverij Zomer & Keuning

HOOFDSTUK 1

Al een paar keer heeft Mathilde Zandstra ietwat geërgerd een blik op de klok geworpen. Gerard is laat vanmiddag!

De aardappelen die zij al tien minuten geleden heeft afgegoten kunnen, evenals de verse sperzieboontjes en de runderlapjes die liggen te sudderen in de pan, nog steeds niet worden opgediend.

Door de jaren heen is zij eraan gewend geraakt om klokslag halfeen aan tafel te gaan en tot op heden heeft hij zich altijd stipt aan die tijd gehouden. Maar nu is hij al bijna een kwartier te laat.

Het vervelende is dat zij zelf uiterlijk halftwee de deur uit moet. Sinds zij vorig jaar is gestopt met haar baan als handenarbeidster op de middelbare school is zij, in de enige hobbyzaak die de plaats waar zij woont rijk is, begonnen met het houden van creatieve workshops. Een bezigheid die haar weliswaar veel tijd kost, maar waarvoor nog steeds volop belangstelling bestaat. Voor geen goud zou zij de persoonlijke contacten die daaruit in de loop van de tijd zijn voortgevloeid meer willen missen. Daarom zorgt zij er ook altijd voor op de daarvoor bestemde uren stipt op tijd aanwezig te zijn.

‘Waar blijf je nou...’ moppert zij hardop omdat zij steeds ongeduriger begint te worden. Gerard weet toch hoe vervelend zij het vindt om te moeten wachten met het eten?

Omdat buiten nog steeds geen enkel geluid te horen is, loopt Mathilde naar het raam. Op dat moment is het alsof een onverwachte schrik haar keel dichtknijpt. Vlak voor het tuinhek ziet zij Jan van Klaveren, die niet alleen Gerards collega maar ook hun overbuurman is, naast het portier van zijn auto staan. Het lijkt erop dat hij nog iemand bij zich heeft.

Even heeft Mathilde het gevoel dat zij niet verder kan denken

als zij in die tweede figuur Bert van Vliet herkent, die niet alleen tweelingbroer is van haar schoonzus Esther, maar sinds enkele jaren ook haar wijkpredikant.

Hoewel hij er, omdat Esther hem heel na aan het hart ligt, een vaste gewoonte van heeft gemaakt zo nu en dan even zijn hoofd bij Gerard en haar om de hoek van de deur te steken en onder het genot van een kop koffie de laatste familieaangelegenheden met hen door te nemen, begrijpt zij meteen dat zijn bezoek dit keer een andere reden moet hebben.

Terwijl zij haar hart in haar keel voelt kloppen, vliegt zij naar de voordeur. ‘Waar is Gerard?’ Met een wit vertrokken gezicht schreeuwt zij het naar de twee mannen, die inmiddels via het tuinpad haar huis zijn genaderd. Maar als zij de verslagenheid ziet in de blik waarmee Jan haar aankijkt heeft zij bijna geen nadere uitleg meer nodig. ‘Er is iets met hem aan de hand, hè?’

Angstig trekt zij Bert aan de mouw van zijn jas naar binnen.

Als deze met een enkele hoofdknik haar vraag bevestigt, gaat zij zowel hem als Jan haastig voor naar de huiskamer.

‘Zeg het maar gelijk,’ dringt zij er dan met trillende stem op aan. ‘Wat is er gebeurd? Een ongeluk?’

Het is Jan die, zichtbaar ontdaan, zijn hoofd schudt. ‘Een halfuur geleden is hij op kantoor in elkaar gezakt, maar nog voor hij met de ambulance het ziekenhuis had kunnen bereiken bleek hij te zijn overleden.’

‘Overleden?’ Niet-begrijpend staart Mathilde naar de beide mannen, die tegenover haar aan de gedekte tafel zijn gaan zitten. Het is duidelijk dat zij de waarheid waarmee ze haar hebben geconfronteerd absoluut nog niet kan bevatten.

Pas als Bert haar bevestigend toeknikt en zij ook in zijn ogen de ontsteltenis leest, is het alsof Mathilde ineens de bittere ernst beseft van de boodschap die zij zojuist te horen heeft gekregen. ‘Néé!’ Wanhopig drukt zij de handen tegen haar slapen. ‘Dat kán niet! Vanmorgen is hij nog gezond en wel van huis vertrokken.’ Maar zelfs deze schreeuw van angstig verzet kan de keiharde waarheid niet ongedaan maken.

Jan van Klaveren slaakt een diepe zucht. ‘Het is ook niet te begrijpen! Vlak voor de koffiepauze heb ik nog een paar zaken

met hem doorgenomen waarvoor ik zijn fiat nodig had. Niets wees er toen op dat hij er anderhalf uur later niet meer zou zijn.'

Terwijl Mathilde totaal verbijsterd haar blik over de twee borden laat glijden die nog steeds onaangeroerd op tafel staan, lijkt het langzaam maar zeker tot haar door te dringen dat haar leven in één klap totaal ondersteboven is gegooid. En dan komen als vanzelf de tranen, die als een niet meer te stuiten vloed over haar wangen beginnen te stromen.

'Dit is niet te geloven,' snikt zij wanhopig. 'Gerard was nooit ziek!'

Het is Bert die met een machteloos gebaar haar hand pakt. 'Voor hemzelf is dit weliswaar een mooie dood, Mathilde, maar voor jou moet dit gebeuren een regelrechte verschrikking zijn. Gerard en jij hadden zo'n hechte band met elkaar.'

Een ogenblik lijkt er een soort huivering door Mathilde heen te gaan. Duidelijker dan ooit beseft zij hoe uitstekend Gerard en zij er tot nog toe in zijn geslaagd in ieder geval naar buiten toe die indruk te wekken. Vooral de laatste jaren was hij zich immers steeds meer in zijn eigen wereld gaan terugtrekken. Bijna als vanzelf was er daardoor toch een soort vervreemding tussen hen ontstaan. Juist nu echter lijkt het feit dat blijkbaar niemand daarvan ooit iets heeft gemerkt, haar op een vreemde manier te troosten.

'Gerard en ik wisten inderdaad wat wij aan elkaar hadden,' beaamt zij met een trillende stem. 'Bijna dertig jaar zijn wij met elkaar opgetrokken en omdat wij nooit kinderen hebben gehad waren wij voornamelijk op elkaar aangewezen.'

Jan werpt haar een warme blik toe. 'Maar juist omdat hij niet de directe zorg voor een gezin had en jij hem in alle dingen hebt vrijgelaten, heeft Gerard zich, wat zijn capaciteiten betreft, volledig kunnen ontplooiën, Mathilde. Niet alleen op zijn werk was hij een kei, maar de tomeloze energie waarmee hij ook in zijn vrije tijd voor anderen klaarstond maakte hem tot een heel uniek mens.'

Bert kan niet anders dan dit volmondig beamen. Met een verwezen gezicht schudt hij zijn hoofd. 'Je begrijpt het niet, hè, waarom juist hij zo onverwachts moest worden weggenomen.'

Dan zoeken zijn ogen die van Mathilde. ‘Wil jij zelf Esther en Vincent waarschuwen?’

Terwijl opnieuw een golf van verdriet Mathilde lijkt te overspoelen knikt zij hem met een afwezige blik toe. ‘Doe jij dat maar, Bert, ik heb namelijk nog steeds het gevoel dat het gewoon niet waar kán zijn dat Gerard er niet meer is.’

Het is een branderige lucht in de kamer die haar op hetzelfde moment doet opspringen. ‘Mijn vlees! Ik had het nog opstaan!’

Van de maaltijd die zij daarstraks met zo veel zorg had bereid komt vanzelfsprekend niets meer terecht.

Als Mathilde met een werktuiglijke beweging de gaspitten, die zij daarstraks op de laagste stand had gezet, heeft uitgedraaid, zakt zij opnieuw als verdoofd op haar stoel neer. ‘Waar hebben ze hem heen gebracht?’

Ietwat hulpeloos haalt Jan van Klaveren zijn schouders op. ‘Hij ligt nog in het ziekenhuis, maar al te lang kan hij daar natuurlijk niet meer blijven.’

Opnieuw heeft Mathilde het gevoel dat zij eenvoudig niet meer kan denken.

Minutenlang blijft zij bewegingloos voor zich uitstaren. Dan schrikt ze overeind. ‘Je bedoelt dat er een begrafenisondernemer moet worden gebeld?’

Het is Bert die haar wanhopige vraag zo rustig mogelijk beantwoordt.

‘Als je wilt doe ik dat ook wel voor je, Mathilde.’

En dan volgen de gebeurtenissen elkaar in zo’n razendsnel tempo op dat Mathilde nog maar één ding weet te doen: zich willoos overgeven aan de feiten waarmee het leven haar zo onverwachts heeft geconfronteerd.

Nadat Jan van Klaveren is vertrokken, besluit Bert in ieder geval bij haar te blijven tot Esther en Vincent zijn gearriveerd. Het zou onmenselijk zijn haar met dit immense verdriet alleen te laten. Weliswaar blijft hij het gevoel houden dat elk woord dat hij zegt onder deze omstandigheden te veel is, maar in het gebed dat hij uiteindelijk toch met Mathildes hand in de zijne uitspreekt, klinkt zo veel beweging door dat zijn persoon-

lijke betrokkenheid bij de slag die haar heeft getroffen duidelijker dan ooit voelbaar is.

Het is ruim een uur later als Vincent en Esther arriveren. Nadat beiden Mathilde diep verslagen hebben omhelsd en Bert hun, alvorens te vertrekken, in sobere bewoordingen heeft verteld wat er met Gerard is gebeurd, blijkt Esther al meteen door te hebben dat er voor haar in ieder geval op huishoudelijk gebied wel het een en ander te regelen valt.

‘Je hebt zeker nog niets gegeten?’ informeert zij, nadat zij met een vluchtige blik de pannen heeft geïnspecteerd die tot op dit moment onaangeroerd op het gasstel zijn blijven staan.

Met een gebaar van afkeer maakt Mathilde haar echter duidelijk dat zij daaraan op dit moment niet de minste behoefte heeft. Maar de kop vers gezette koffie die Esther even later voor haar op tafel zet, durft zij niet van zich af te schuiven.

Het is dankzij die hartversterking dat zij het uiteindelijk toch weet op te brengen samen met Vincent en de inmiddels gearriveerde uitvaartverzorger de noodzakelijkste regelingen voor Gerards begrafenis te treffen. Pas daarna vindt zij de moed zich in het ziekenhuis ervan te overtuigen dat zij hem werkelijk kwijt is.

Terwijl zij in gezelschap van Esther en Vincent door de lange gangen als verdoofd haar weg zoekt naar het vertrek waar Gerard zich moet bevinden, begint zich langzaam maar zeker een gevoel van totale radeloosheid van haar meester te maken.

Dit is toch niet te geloven! Samen hadden ze aan het begin van de dag nog uitgebreid ontbeten en hun plannen voor de avond doorgenomen. Toen Gerard daarna op de fiets naar kantoor was vertrokken had zij hem nog gewoontegetrouw vanachter het huiskamerraam nagezwaaid. En nu...

De aanblik van zijn verstilde gezicht waarop de dood inmiddels definitief een stempel heeft gezet, roept opnieuw zo veel emoties bij haar op dat Vincent er een hele toer aan heeft haar weer tot bedaren te brengen.

‘Ik begrijp het niet! Vanmorgen was er nog niets aan de hand!’ Dat is alles wat Mathilde op weg naar huis onophoudelijk blijft herhalen.

Als Esther en Vincent tegen de avond met een bezwaard hart afscheid van haar nemen, omdat Mathilde er de voorkeur aan geeft in alle rust tot zichzelf te kunnen komen, lijkt de ijzige stilte die er al direct na hun vertrek in huis valt haar echter opnieuw een groeiend gevoel van wanhoop te bezorgen. De gedachte dat zij Gerard hier in huis nooit meer terug zal zien is gewoon niet te verdragen! Het is toch absurd dat zij zomaar ineens zonder hem verder zal moeten!

Als Mathilde ten slotte om even over halftien uitgeput van alle doorgestane emoties haar bed opzoekt en huiverend naar de plek naast haar kijkt die nu voor altijd leeg zal blijven, weet zij niet anders te doen dan in het donker van de vallende nacht opnieuw haar tranen de vrije loop te laten.

Behoeftte om deze dag, zoals gewoonlijk, met een kort dankgebed af te sluiten heeft zij niet. Wat zou zij tegen God moeten zeggen? Alles in haar verzet zich immers nog tegen het feit van Gerards plotselinge dood! Het enige dat zij ten slotte weet te doen is Hem met verstikte stem om kracht te vragen voor de loodzware last die zij zomaar opeens te dragen heeft gekregen.

Het is pas ver na middernacht als Mathilde eindelijk in een onrustige slaap valt.

Maar als zij de volgende morgen met een dof gevoel in haar hoofd wakker wordt, dringt de angstaanjagende waarheid zich onmiddellijk weer aan haar op.

Gerard is dood, hamert het onophoudelijk in haar hoofd. Hij zal nooit meer bij je terugkomen! Toch lijkt zij de realiteit van die woorden nog nauwelijks te kunnen bevatten.

Omdat zij bij het opstellen van de rouwcirculaire duidelijk heeft laten weten geen prijs te stellen op bezoek aan huis, is het in de daaropvolgende dagen alleen Bert die zo nu en dan even bij haar langskomt.

Dat zij er op die momenten echter hard aan toe is om even haar overvolle hart bij hem te luchten, blijkt zonder meer. Het wonderlijke is dat zij er tijdens die gesprekken met hem vooral behoefte aan lijkt te hebben om de nadruk te leggen op de goede dingen die zij met Gerard heeft beleefd.

‘Een prater was hij niet,’ verzekert zij hem daarom voor de

zoveelste keer, als hij nog even wat informatie bij haar heeft ingewonnen over de liturgie voor de rouwdienst. ‘Met gesprekken over de diepere dingen van het leven hoefde ik echt niet bij hem aan te komen, maar als ik hem voor het een of ander nodig had, wás hij er voor me. Eigenlijk begin ik nu pas door te krijgen hoe vanzelfsprekend ik dat altijd heb gevonden.’

Terwijl zij aan één stuk doorpraat en de ene herinnering na de andere ophaalt, merkt zij nauwelijks hoezeer zij haar best doet om Bert vooral niet te laten merken hoe eenzaam zij zich, vooral de laatste jaren, in haar huwelijk met Gerard heeft gevoeld.

Dat hij iemand was die moeilijk zijn gevoelens kon uiten, had zij altijd wel geweten. Door de tijd heen had zij echter leren leven met dat aspect van zijn persoonlijkheid, hoewel het haar, vooral bij het ouder worden, toch was gaan hinderen dat hij er steeds minder behoefte aan leek te hebben de dingen die hem echt bezighielden met haar te delen.

Tot een wezenlijke diepgang was het daardoor in hun relatie nooit gekomen. Omdat een mens echter aan alles went, had Mathilde zich daar uiteindelijk maar bij neergelegd. Typisch dat zij, nu hij er niet meer was, de behoefte had elke gedachte aan de zakelijkheid die vooral de laatste jaren haar huwelijk met Gerard had gekenmerkt, zover mogelijk van zich af te schuiven.

‘Gerard was trouw,’ verzekert zij Bert opnieuw met zo veel klem dat zij er zelf van onder de indruk raakt, ‘ik kon absoluut op hem aan.’

‘Hij was inderdaad een hoogstaand mens,’ bevestigt Bert. ‘Ook in de kerk zullen wij hem missen. Met zijn tomeloze inzet heeft hij zo veel voor de gemeente betekend.’

Op de een of andere manier geeft de oprecht gemeente lof die hij Gerard ook toezwaait Mathilde steeds meer het gevoel dat zij inderdaad niet met de eerste de beste man getrouwd is geweest. En juist nu doet haar dat enorm goed.

Het is alsof zij geen enkele negatieve gedachte over hem meer in haar geest wil toelaten. Bijna als vanzelf begint daardoor haar verdriet om zijn dood zich te vermengen met een gevoel van groeiende bewondering voor de uitzonderlijke manier waarop Gerard zich door de jaren heen een plaats heeft weten te vero-

veren in de samenleving. De vele schriftelijke bewijzen van deelneming die haar per post bereiken, getuigen immers stuk voor stuk van de dankbaarheid en de waardering waarmee vrijwel iedereen aan hem terugdenkt.

Tot Mathildes verrassing komt Jan van Klaveren de avond voor de begrafenis nog even langs met Lineke, zijn vrouw. En niet omdat zij haar wens, dat ze thuis geen bezoek wil ontvangen domweg naast zich neer hebben gelegd, want al direct bij binnenkomst blijken zij met een heel speciaal doel te zijn gekomen.

Zichtbaar aangedaan overhandigt Jan haar in de gang een met zorg uitgekozen boeket waarvan vooral de witte anjers haar een ogenblik sprakeloos doen staan. ‘Is dat voor mij?’ Vragend maar tegelijkertijd beduusd kijkt zij Lineke en Jan aan.

De laatste knikt haar bemoedigend toe. ‘Dat was wel de bedoeling, Mathilde! Natuurlijk hadden wij dit boeket als een laatste groet van ons tweeën naar Gerard kunnen brengen, maar wij dachten dat het misschien beter was jou ermee te verrassen als dank voor alles wat jij de afgelopen jaren voor hem hebt betekend. Jij bent het tenslotte geweest die altijd op een voorbeeldige manier naast hem heeft gestaan in het leven. Heus, Mathilde, Gerard had zich geen betere vrouw kunnen wensen en dat wilden wij je vanavond gewoon even komen zeggen.’

Sprakeloos van ontroering omhelst Mathilde eerst de een en dan de ander. Dan glijden haar ogen met een zekere weemoed over de schat van bloemen die zij in haar handen houdt. ‘Wisten jullie dat mijn bruidsboeket destijds ook bestond uit witte anjers?’

‘Natuurlijk!’ Met een milde glimlach knikt Jan haar toe. ‘Gerard liet die toch niet voor niets elk jaar op je trouwdag bij je bezorgen?’

Terwijl Mathilde Lineke en Jan voorgaat naar de huiskamer realiseert zij zich voor de zoveelste keer in de afgelopen dagen hoe onvoorstelbaar het is dat zo veel dingen waarmee zij getrouwd was door Gerards onverwachte heengaan voorgoed zijn weggevallen uit haar leven. ‘Jaar in jaar uit heeft hij mij daarmee verrast,’ stelt zij met tranen in haar ogen vast.

Het is Lineke die, als Mathilde haar en Jan dringend heeft gevraagd niet meteen rechtsomkeert te maken, een betekenisvolle blik in haar richting werpt. ‘Wees daar maar dankbaar voor! Er zijn genoeg mannen die over dat soort dingen niet eens hun hoofd breken.’ Even lijkt Mathilde te schrikken van deze vrij realistische constatering waarmee zij ook niet direct raad weet.

Gelukkig schiet Jan haar daarin te hulp. ‘Die dankbaarheid zal er in de toekomst ook vast wel bij Mathilde zijn, Lineke, maar nu is het alleen haar verdriet om Gerards heengaan waaraan zij kan denken en dat is heel begrijpelijk.’

Volstrekt niet onder de indruk van zijn subtiële terechtwijzing blijft Lineke echter onverstoorbaar voortborduren op het onderwerp dat zij heeft aangekaart.

‘Je vergeet zeker dat Gerard een gelovig mens was. Volgens mij is hij op dit moment beter af dan wij. En dat moet voor Mathilde een hele troost zijn.’

Even heeft deze het gevoel dat zij haar oren niet kan geloven. Dat je met Lineke maar zelden een zinnig gesprek kan voeren wist zij allang, maar op een dergelijke dooddoener had zij toch niet gerekend. ‘Zover ben ik nog niet gekomen met mijn gedachten, Lineke,’ zegt zij niettemin zo rustig mogelijk omdat zij er geen enkele behoefte aan heeft uitgerekend op dit moment de stemming tussen hen te bederven. ‘Het enige dat ik mij nu besef is dat ik Gerard kwijt ben en dat daardoor mijn hele leven op zijn kop is komen te staan.’

Hoewel vooral die laatste constatering al haar gevoelens weer in beroering brengt, is het de begrijpende blik die Jan haar toewerpt waardoor zij zich op een wonderlijke manier getroost voelt. Intuïtief wendt zij zich naar hem toe. ‘Voor jou is het toch ook een hele klap dat hij er niet meer is! Jullie werkten tenslotte op dezelfde afdeling en hadden dagelijks met elkaar te maken.’

‘Gelijk heb je, Mathilde!’ stelt Jan met een diepe zucht vast. ‘Maar wat kunnen wij anders doen dan de realiteit van zijn heengaan te accepteren?’

Ook Lineke lijkt het daarmee eens te zijn. ‘Volgens mij is dat de enige manier om verder te kunnen met je leven.’

Maar omdat voor Mathilde op dit moment alleen het hier en nu telt, weet zij niets anders te doen dan Linekes opmerking met een vaag hoofdknikje naast zich neer te leggen.

‘Is er nog iets wat wij voor je kunnen doen, Mathilde?’

Het is duidelijk dat Jan, als hij een halfuur later op het punt staat weer met Lineke te vertrekken, er de grootste moeite mee heeft Mathilde opnieuw met haar verdriet alleen te laten.

Maar deze schudt vastbesloten haar hoofd. ‘Gewoon naar huis gaan, Jan, en je vooral geen zorgen maken over mij. Ik heb de afgelopen dagen zo veel liefde en hartelijkheid ondervonden van mensen zoals jij en Lineke dat ik gewoon het gevoel heb er morgen niet alleen voor te staan. En dat op zich is al zo’n enorme hulp voor me.’

In een opwelling van oprecht medeleven pakt Jan haar hand. ‘Bert heeft in een speciaal rondschrijven alle gemeenteleden van Gerards heengaan op de hoogte gesteld,’ laat hij haar ter bevestiging weten, ‘en tevens de belangrijkste bijzonderheden in verband met de begrafenis van morgen doorgegeven. Maar hij heeft in die brief ook heel nadrukkelijk om een voorbede voor jou gevraagd.’

Lineke slaakt een ietwat ongeduldige zucht. ‘Dat kan hij gemakkelijk doen, maar Mathilde zal er morgen toch in haar eentje doorheen moeten.’

Het is duidelijk dat haar opmerking Jan hindert, maar blijkbaar is Mathilde er niet door geschokt. Terwijl zij Lineke recht in de ogen kijkt verklaart zij met vaste stem: ‘Ik denk dat je je daarin vergist, Lineke. Als ik er in mijn eentje doorheen moest, zou ik het liefst op slag door de grond zakken. Maar ik vertrouw erop dat God er vooral morgen net zo wezenlijk voor mij zal zijn als Hij dat vanavond was via jullie.’

Ietwat verbluft staart Lineke haar aan. ‘Tja... als je er zo over denkt...’ Het volgende ogenblik trekt zij Jan hardhandig aan zijn mouw. ‘We moeten gaan, Jan!’ Maar voordat deze aanstalten maakt om op te stappen, lijkt hij Mathilde toch nog een hart onder de riem te willen steken.

‘Vergeet niet dat ook wij daadwerkelijk naast je zullen staan, Mathilde. En wat de toekomst betreft...’ Even stokt zijn stem en

lijken zijn emoties hem te overweldigen. Maar het volgende ogenblik knikt hij haar vastberaden toe. ‘Ook dan kun je op ons rekenen!’

‘Bedankt...’ Dat is alles wat Mathilde nog weet te zeggen. Maar als zij even later de voordeur achter Lineke en Jan in het slot laat vallen, breekt bij haar de spanning die zij vooral door Linekes gebrek aan inlevingsvermogen in zich heeft voelen groeien. Huilend laat zij zich op de onderste trede van de gangtrap zakken. ‘Ik denk dat ik mijzelf heb overschat, God!’ Als een wanhoopskreet klinkt het door de doodstille ruimte. ‘Ik wil het wel redden morgen, maar ik weet niet of ik het kan!’

Pas als zij haar emoties weer enigszins onder controle heeft, komt zij ertoe op zoek te gaan naar een vaas voor de bloemen die Lineke en Jan voor haar hebben meegebracht.

Als zij even later het met zorg samengestelde boeket een plaatsje geeft op de salontafel, beseft zij duidelijker dan ooit dat Jan meende wat hij daarstraks zei. Zij zal er morgen niet alleen voor staan. Velen zullen door hun medeleven de zware gang die zij zal moeten maken proberen te verlichten. Het is vooral de gedachte daaraan die haar op een wonderlijke manier troost. En... haar er zelfs toe brengt om God bij voorbaat voor dat tastbare teken van Zijn trouw te danken.

HOOFDSTUK 2

‘Gaat het een beetje, Mathilde?’ Het is Esther die, zichtbaar bezorgd, moeite doet haar voorzichtig weer te betrekken bij de zaken die na Gerards begrafenis als vanzelf aan de orde zijn gekomen. Een halfuur geleden is Mathilde met een barstende hoofdpijn op de bank gaan liggen, maar nu knikt zij Esther ietwat verontschuldigend toe. ‘Sorry dat ik jullie even aan jezelf heb overgelaten, maar ik voelde me daarstraks totaal gevloerd.’ Terwijl zij het zegt komt ze langzaam overeind om Esther daarna met een flauw glimlachje te verzekeren dat haar hoofdpijn inderdaad wat is afgezakt.

Deze haalt opgelucht adem. ‘Wat kan ik voor je klaarmaken? Een kop sterke koffie of een glas warme melk misschien?’

Maar daaraan lijkt Mathilde nog geen enkele behoefte te hebben. ‘Zorg er maar voor dat Vincent en jij wat binnen krijgen. Het is voor jullie ook een enerverende dag geweest. Eigenlijk had ik er allang zelf op moeten toezien dat jullie wat behoorlijks te eten kregen, maar ik voelde me te beroerd om iets aan te pakken.’ Daarvoor heeft Esther echter alle begrip. ‘Maak je over ons maar geen zorgen, ik doe wel of ik thuis ben. In de koelkast zal best nog wat eetbaars te vinden zijn.’

Vincent, die net van boven komt, waar hij met Mathildes toestemming wat paperassen uit Gerards bureau heeft opgevist, kijkt zijn zus een ogenblik onderzoekend aan. ‘Zo te zien ben je toch weer wat bijgekomen, meisje. Daarstraks leek je even van de wereld te zijn.’ Om Mathildes mond glijdt een flauw lachje. ‘Vind je ’t gek na alles wat er de afgelopen dagen is gebeurd?’

‘Nee.’ Vincents gezicht wordt ineens ernstig. ‘Het zal vreemd zijn om zonder Gerard verder te moeten.’

Een diepe zucht is Mathildes enige antwoord.

Maar het volgende ogenblik lichten haar ogen onverwachts

op. 'Ik had niet gedacht dat er zo veel belangstelling zou zijn op het kerkhof. Toch een bewijs dat Gerard als mens veel voor zijn omgeving heeft betekend.'

'Dat onderstreepte Bert toch ook,' weet Vincent zich te herinneren, 'en het was hem aan te zien dat hij meende wat hij zei!'

'Bert is niet gewend om dingen te zeggen die hij niet meent,' bepeinst Mathilde nadat zij Vincents opmerking even op zich heeft laten inwerken. 'Ik heb de afgelopen dagen veel aan hem gehad. Hij heeft er echt alles aan gedaan om mij zo goed mogelijk op te vangen.'

Een ogenblik lijkt Vincent te aarzelen. Dan betreft zijn gezicht. 'Het is voor jou te hopen dat hij dat nog even volhoudt. Er zijn tenslotte meer mensen die op hem rekenen.'

Maar in dat opzicht lijkt Mathilde alle vertrouwen in Bert te hebben. 'Voor hem was Gerard veel meer dan een geziene figuur in de gemeente. En heus niet alleen vanwege de familieverhouding. Ik weet zeker dat hij hem vooral als een vriend zag op wie hij door dik en dun kon rekenen.'

Het is vooral die laatste constatering waardoor Vincents gedachten ineens een andere wending nemen. 'Op kerkelijk gebied was Gerard wel een hardloper, hè? Volgens mij heb jij hem daardoor vaker moeten missen dan je lief was.'

'Och...' Met een nonchalante beweging haalt Mathilde haar schouders op. 'Voor mij is dat nooit een punt geweest. Ik heb altijd genoeg bezigheden gehad.' Maar het volgende ogenblik vulen haar ogen zich onverwachts weer met tranen. 'Dit alleen zijn is anders, Vincent! Voorheen wist ik dat Gerard op een bepaald moment toch weer zou binnenstappen. Nu hoef ik daar niet meer op te rekenen. En daar zal ik misschien wel nooit aan kunnen wennen.'

Omdat Esther op dat moment aankomt met een blad waarop zij drie kommen hete soep heeft staan, stokt hun gesprek.

'Ik heb voor jou ook maar wat opgeschept,' zet zij Mathilde quasiverontschuldiging voor het blok. 'Je kunt het Vincent en mij niet aandoen om te gaan zitten toekijken hoe wij ons te goed gaan doen aan de spullen die jij nog in voorraad had.'

Hoewel Mathilde de neiging heeft alsnog tegen te strubbelen is

het de resolute manier waarop Vincent met Esthers woorden instemt waardoor zij zich ten slotte zuchtend laat overhalen hun voorbeeld te volgen.

Pas als zij met trage bewegingen de soep, die Esther haar heeft aangereikt, begint op te lepelen, merkt zij hoe goed het haar doet om eindelijk iets warms binnen te krijgen.

Even lijkt de druk waaronder zij vandaag heeft geleefd van haar af te vallen.

‘Ik heb lang niet alle mensen die op het kerkhof waren herkend,’ bekent zij Vincent als Esther is opgestaan om de lege soepkommen naar de keuken te brengen en daar nog wat op te ruimen.

‘En ik natuurlijk helemaal niet. Alhoewel...’ Een ogenblik lijkt hij te aarzelen. dan kijkt hij Mathilde onderzoekend aan. ‘Wie was die vrouw toch, Mathilde, met dat kind? Zij leek nogal onder de indruk te zijn van het hele gebeuren. Als ik mij goed herinner was zij het ook die vlak voor de rouwdienst nog met een boeket rozen kwam aandragen.’

Over Mathildes gezicht glijdt een vergoelijkende glimlach.

‘Dat was Irma, Gerards vroegere secretaresse. Zij was erg op hem gesteld. Toen zij een jaar of wat geleden als gevolg van een verkrachting zwanger raakte, is hij haar de hand boven het hoofd blijven houden. Na de geboorte van dat kind heeft hij haar zelfs een andere baan weten te bezorgen. Weliswaar in deeltijd en ook niet meer bij hem op kantoor, maar Irma was al lang blij dat, toen zij eenmaal een betrouwbare oppasmoeder voor haar zoon had gevonden, ze haar leven weer een beetje op de rails kon zetten. Tja, dat was nou Gerard, hè.’

Zichtbaar ontroerd schudt Mathilde haar hoofd. ‘Bert zou je daarover veel meer kunnen vertellen. Als er in de gemeente maatschappelijke kwesties opgelost moesten worden, klopte hij meestal meteen bij hem aan.’

Peinzend knikt Vincent haar toe. ‘Gerard was inderdaad geen prater, maar een doener. Zo zie je maar weer dat ieder mens de dingen op zijn eigen manier aanpakt.’

Met die constatering blijkt Mathilde het roerend eens te zijn. ‘Het lag gewoon niet in zijn aard met zijn gevoelens te koop te

lopen. Zelfs ik heb hem in dat opzicht nooit echt uit zijn tent kunnen lokken.’

Terwijl zij het zegt kan Mathilde echter niet verhinderen dat een vaag gevoel van onrust haar bekruipt, omdat zij zich ineens realiseert hoe krampachtig zij opnieuw haar best zit te doen Gerards persoonlijkheid te idealiseren. Misschien omdat zij, juist nu hij er niet meer is, meer dan ooit de behoefte heeft om verder te kunnen leven met de gedachte dat hij toch op zijn eigen manier heeft geprobeerd haar gelukkig te maken.

Aan Gerards trouw ten opzichte van haar heeft zij in ieder geval nooit hoeven te twijfelen. Het is uitgerekend die laatste gedachte waardoor zij zich toch weer enigszins gerustgesteld voelt.

Vincent heeft de verwarring die zich een ogenblik van haar meester heeft gemaakt echter nauwelijks opgemerkt. ‘Juist omdat jullie het zo goed hadden met elkaar zal de herinnering aan Gerard je des te dierbaarder zijn, Mathilde,’ zegt hij in een poging zich in haar gedachtegang te verplaatsen. ‘Als je met dankbaarheid terug kunt zien op het verleden zal dat absoluut zijn weerslag hebben op het heden. Hoewel...’ Bewust zoeken zijn ogen de hare. ‘Gemakkelijk zal het niet zijn, meisje, om de draad van je leven weer op te pakken.’

Dat Vincent daarmee geen woord te veel heeft gezegd, ervaart Mathilde tijdens de daaropvolgende dagen en weken als zij inderdaad zonder Gerard haar bestaan een nieuwe wending moet zien te geven.

Gelukkig blijkt Vincents sombere voorspelling ten opzichte van Berts mogelijkheden om haar wat extra aandacht te geven ongegrond te zijn, want regelmatig wipt deze even bij haar aan om te informeren hoe het met haar gaat. En al blijkt het daarbij meer dan eens om bliksembezoekjes te gaan omdat hij nog meer te doen heeft, toch doen die korte gesprekjes met hem haar enorm goed. Alleen al het feit dat zij in ieder geval aan Bert haar verhaal kwijt kan ervaart zij als een regelrechte zegen.

Niettemin betrapt Mathilde zich er zo nu en dan toch op dat zij zelfs hem nooit laat merken hoe eenzaam zij zich soms in haar huwelijk met Gerard heeft gevoeld. Maar misschien komt

dat ook wel omdat zij zich nu pas realiseert hoezeer zij door de jaren heen met dat feit vertrouwd was geraakt.

De ontstellende leegte waarmee zij na Gerards heengaan te maken heeft gekregen ervaart zij in vergelijking met alles wat haar voorheen soms met betrekking tot hem kon hinderen, als een veel grotere benauwing. Het gemis van zo veel zaken die voorheen vanzelfsprekend voor haar waren, bezorgt haar bijna lijfelijk een gevoel van nooit eerder gekende pijn.

Pas een dag of veertien na Gerards begrafenis worden haar gedachten echter plotseling in beslag genomen door een gebeurtenis die op een totaal andere manier een aanslag doet op haar geestelijke stabiliteit. De aanleiding daartoe is een kort telefoontje van Jan met de vraag of hij diezelfde avond nog even langs mag komen.

Al direct na zijn binnenkomst valt het haar op dat hij er moeite mee heeft met de reden van zijn bezoek voor de dag te komen. 'Hoe is het, Mathilde? Red je het een beetje?' Dat die vraag echter alleen is bedoeld als een aanloopje op de boodschap waarmee hij gekomen is, maakt zij op uit de ietwat gegeneerde blik waarmee hij haar aankijkt.

Pas als zij hem heeft voorzien van een kop koffie steekt hij, nog steeds wat aarzelend, van wal. 'Ik weet niet of jij inmiddels al wat moed hebt verzameld om je te verdiepen in bepaalde zaken die Gerard voorheen regelde?'

'Hier thuis bedoel je? Of ook op ander gebied?' In Mathildes ogen leest hij de verwondering.

Maar als hij haar laat weten dat hij inderdaad de zaken in bredere zin bedoelt, waaronder bijvoorbeeld het bijhouden van haar financiën, slaakt Mathilde een diepe zucht. 'Ik weet dat het er vandaag of morgen van zal moeten komen, maar tot op heden heb ik niet de moed gehad om me serieus te verdiepen in de berg paperassen die nog in Gerards bureau ligt. Je weet dat hij een Pietje Precies was en niets liever deed dan zich bezighouden met zijn privéboekhouding, terwijl ik baal van die papierrommel.'

Jan geeft niet direct antwoord. Haar bekentenis lijkt hem niet te verbazen, maar het is duidelijk dat hij van plan is in dat ver-

band spijkers met koppen te slaan. ‘Ik had eigenlijk het idee dat je broer je wel met een en ander op streek zou helpen.’

‘Vincent?’ Ontkennend schudt Mathilde haar hoofd. ‘Die heeft nog minder kaas gegeten van dat soort zaken dan ik, dus aan het doorlopen van Gerards administratie zal ik gewoon zelf moeten beginnen. Het enige dat ik tot nog toe gedaan heb is de rekeningen die zijn binnengekomen op een stapeltje leggen omdat die vandaag of morgen natuurlijk wel moeten worden betaald.’

‘En je hebt er ook niet over gedacht iemand aan te trekken die je op dat gebied wegwijs kan maken?’

‘Ben je nou helemaal!’ De verontwaardigde blik die Mathilde hem toewerpt spreekt boekdelen. ‘Dat tweepersoons huishouden van ons was toch niet zo ingewikkeld dat ik met de zakelijke kant ervan geen raad zou weten? Goed, tot nog toe heb ik mij daarmee nooit bezig hoeven houden, maar voor zover ik weet zitten mijn hersens nog wel op de juiste plaats. En hoe ellendig ik het ook vind, toch zal ik dat soort zaken voortaan zelf moeten zien op te knappen. In de afgelopen dagen ben ik trouwens al tegen meer dingen opgelopen die Gerard altijd voor zijn rekening nam...’

Terwijl vooral in die laatste zin een zekere moedeloosheid valt te bespeuren, is het alsof er tegelijkertijd een opstandig gevoel zich van haar meester maakt. ‘Waarom moest dit toch gebeuren, Jan? Soms heb ik gewoon zin het bijtje er zelf ook maar bij neer te gooien. Wat heb ik nog voor toekomst?’

In een onhandige poging om haar tot andere gedachten te brengen pakt hij met een behoedzaam gebaar haar hand. ‘Je staat er echt niet alleen voor, Mathilde, zul je dat nooit vergeeten? Ik ben absoluut niet van plan je aan je lot over te laten. Daarom ben ik vanavond ook naar je toe gekomen. Maar ergens baal ik ervan dat het uitgerekend om een zakelijke aangelegenheid gaat. Ik kwam er namelijk deze week achter dat Gerard sinds een aantal jaren het geld van een paar bejaarde gemeenteleden in beheer had. Alle paperassen die daarmee verband houden moeten hier dus nog liggen.’

Het is duidelijk dat Jans mededeling Mathilde enigszins verrast,

hoewel zij er niet bepaald van ondersteboven raakt. ‘Daar weet ik niets van, maar dat komt natuurlijk omdat het mij geen lor interesseerde wat hij op dat gebied uitvoerde. Voor hem waren dergelijke klussen een fluitje van een cent.’

Met die laatste opmerking lijkt ook Jan het roerend eens te zijn. ‘In boekhoudkundig opzicht wist hij inderdaad van wanken, Mathilde! Maar omdat ik ervan uitga dat jij er niet zo veel voor voelt die verantwoordelijkheid van hem over te nemen wil ik je in ieder geval vragen om, zo gauw je daar tijd voor hebt, alle spullen die je in verband daarmee tegenkomt apart te leggen. Dan zal ik voor die luitjes wel op zoek gaan naar een andere financiële raadsman.’

Het is Mathilde aan te zien dat zijn toezegging haar oplucht. ‘Goed van je, Jan, dat je oog hebt voor dit soort bijkomstigheden.’

Op dat moment lijkt echter ineens een andere gedachte zich aan haar op te dringen. Terwijl haar gezicht opnieuw betreft, schudt zij vertwijfeld haar hoofd. ‘Typisch toch, dat je pas als iemand er niet meer is, dingen gaat ontdekken die je graag veel eerder zou hebben geweten. Dat Gerard een zwak had voor oudere mensen en door hen op handen werd gedragen, wist ik wel, maar dat hij, als het moest, zelfs hun zakelijke belangen behartigde had ik toch niet achter hem gezocht.’

Peinzend knikt Jan haar toe. ‘Ik wel, maar ik denk dat Gerard er nooit behoefte aan heeft gehad dat aan de grote klok te hangen.’

Het is vooral die laatste constatering waarover Mathilde, nog lang nadat Jan is vertrokken, blijft nadenken. Was het niet te gek dat zij er nu pas achter kwam hoeveel Gerard tijdens zijn leven voor anderen had betekend?

Hoewel... echt verwonderlijk was dat voor zo’n binnenvetter als hij natuurlijk niet. Toch ervaart zij het op dit moment ook als een soort teleurstelling dat hij met haar ook over dit soort dingen nooit met één woord had gerept. Het zou toch heel normaal zijn geweest als hij haar gewoon hierbij had betrokken.

Als Mathildes ogen onzeker door de kamer glijden, is het opnieuw de onbarmhartige leegte om haar heen waardoor zij in-

eens weer een soort paniek in zich voelt opkomen. Tevergeefs probeert zij de tranen die achter haar ogen branden tegen te houden. ‘O God!’ Als een regelrechte angstschreeuw klinkt het door de kamer: ‘Wat moet ik toch? Met Gerard voelde ik mij in ieder geval tegen het leven opgewassen. Zonder hem ben ik nergens!’

Een doodse stilte is het enige antwoord.

Het is pas na een kwartier dat Mathilde ertoe komt toch alle moed waarover zij nog beschikt maar weer bij elkaar te rapen. Misschien ook omdat zij zich ineens weer lijkt te herinneren met welk doel Jan daarstraks bij haar is langsgesproken. En dat brengt haar als vanzelf tot het besluit om toch alvast maar wat spullen uit Gerards bureau te gaan opdiepen.

Enerzijds bezorgt alleen al de gedachte daaraan haar een groeiend gevoel van onbehagen, maar anderzijds roept de aanblik van zijn vertrouwde handschrift op de papieren die zij even later met betraande ogen door haar handen laat glijden weer zo veel herinneringen bij haar op dat het net is alsof zij hem even weer heel dicht bij zich weet.

En onbewust wakkert dat het verlangen bij haar aan om ook deze klus, hoeveel moeite haar dat misschien ook zal kosten, zonder inmenging van anderen te klaren. Natuurlijk, er zullen best spullen voor de dag komen waarmee zij niet direct raad weet, maar daarover kan zij altijd nog contact opnemen met Jan.

Omdat het inmiddels te laat is geworden om zich serieus in een en ander te gaan verdiepen, besluit Mathilde zich voor vanavond maar te beperken tot het inspecteren van Gerards portefeuille, die zij vlak na zijn overlijden in een van zijn bureauladen heeft opgeborgen.

Maar de confrontatie met zijn betaalpas, zijn rijbewijs, een telefoonkaart en meer van dat soort dingen, grijpt haar opnieuw zo aan dat zij de neiging in zich voelt opkomen dat hele zaakje onmiddellijk weer in de lade terug te kwakken. Omdat haar verstand het echter toch wint van haar gevoel, blijft zij met trillende vingers elk vakje dat zij tegenkomt doorzoeken.

Dat er naast een zekere afweer ook een onmiskkenbare aan-

trekkingskracht van Gerards persoonlijke spullen uitgaat, merkt zij pas als even later uit een van de zijvakjes haar eigen pasfoto tevoorschijn komt. Onwillekeurig voelt zij zich warm worden van ontroering. Dit is immers het zoveelste bewijs dat Gerard toch op zijn eigen, ondoorgrondelijke manier van haar heeft gehouden! Waarom zou hij anders haar foto dagelijks bij zich hebben gedragen?

Het is in hetzelfde vakje dat Mathilde een ogenblik later echter nog een flinterdun enveloppe ontdekt waaruit zij tot haar niet geringe verbazing het fotootje van een kind tevoorschijn haalt dat, zo te zien, niet ouder dan een jaar of vijf kan zijn.

Als zij het vrolijk lachende jongenskopje wat nader bestudeert, realiseert ze zich opeens dat ze dit kind eerder heeft gezien. Maar waar? Hier in de buurt? In de kerk misschien?

Nadat zij echter secondenlang tevergeefs heeft geprobeerd een antwoord op die vraag te vinden, stopt Mathilde ten slotte hoofdschuddend het fotootje in Gerards portefeuille terug. Waarom zou hij het daarin hebben bewaard? Wie was dat kind?

Misschien dat Jan het wist? Of zou het beter zijn hem daarover maar niet te benaderen? Anderen hadden toch niets met Gerards privéspullen te maken!

Jan en hij waren weliswaar jarenlang uiterst vriendschappelijk met elkaar omgegaan, maar dat wilde natuurlijk nog niet zeggen dat ze ook alles van elkaar wisten.

Als Mathilde even later aarzelend Gerards bureau afsluit, neemt zij zich in ieder geval één ding voor: morgenochtend direct te beginnen met het zoeken naar de gegevens waarom Jan heeft gevraagd, zodat hij die, als het even kan, nog voor de avond in zijn bezit heeft. Moeilijk of niet: wat moet dat moet! Daartoe zal zij zichzelf gewoon dwingen. Maar dat zij met die administratieve rompslomp zeker de eerste dagen zoet zal zijn, weet zij nu al! En dat overtuigt haar opnieuw van het feit dat zij in de toekomst nog heel wat barrières zal moeten overwinnen om haar leven toch weer een beetje op poten te krijgen.

Niemand is van steen

TRUUS VAN DER ROEST

Wanneer Gerard Zandstra onverwacht overlijdt, laat hij een heleboel onbedoelde moeilijkheden achter. Zijn vrouw, Mathilde, staat voor een grote opgave. Nooit wilde zij betrokken zijn bij de financiën van haar man, maar nu moet ze. Helaas ontdekt ze samen met Jan, een buurman die tevens collega was van Gerard, een financiële misser. Gerard, die bij zijn leven de administratie deed voor verschillende oudere mensen, blijkt geld te hebben doorgesluisd aan een zekere Irma Maters. Woedend besluit Mathilde om de spullen van Gerard te verkopen. Door vele gesprekken met Jan en Bert, haar zwager en dominee, beseft Mathilde echter dat zij zelf een eerste stap zal moeten zetten, wil ze niet gebukt gaan onder haat en jaloezie.

ISBN 9789401908917 NUR 344

9 789401 908917

Truus van der Roest is vanaf haar jeugd gefascineerd door het schrijven van verhalen en gedichten. Daarin laat ze zich leiden door persoonlijke ervaringen (op geloofsgebied).

Z&K